

אפשר אחרת - מדינה שלוקחת אחריות

מדי יום ראשון נשלח לכם - נבחרו ציבור ויועצים - עמוד אחד ובו נקודות מרכזיות המתייחסות לסדר היום הציבורי והפוליטי של השבוע שבפתח. העמוד כולל קישורים לחומרים רלוונטיים, פרי המחקר והניתוח שלנו בקרן ברל כצנלסון, ומטרתו לשמש אתכם בעבודתכם הפרלמנטרית והציבורית. אנו עומדים לרשותכם להרחבה ולעבודה משותפת.

1. אחריות הציבור לא יכולה להחליף את אחריות המדינה – 2,756 חולי קורונה חדשים אובחנו בישראל במהלך השבוע שעבר, ונראה שהמגיפה כאן כדי להישאר. אחריות הציבור לשמור על ריחוק חברתי ולעטות מסיכות לא יכולה להחליף את אחריות המדינה לביטחון החברתי והכלכלי של כולנו. ללא מדינה אחראית ומשקיעה שפורסת רשת ביטחון עבה ונדיבה מתחת לרגלי השכירים, העצמאים והעסקים, אזרחי ישראל אולי יצליחו להימנע מקנס של 500 ₪ כי הקפידו לעטות מסיכה, אבל יקרוסו כלכלית. בתכנית "**רפואה שלמה**" שפרסמנו בפרוץ המשבר **ובתכנית לחיזוק עובדי החזית החברתית** שכתבנו, הצגנו צעדי מדיניות שעל הממשלה לנקוט, בראשם מעבר למודל של סבסוד שכר לעידוד תעסוקה ("המודל הגרמני") במקום ההוצאה ההמונית לחל"ת וחיזוק המערכות החברתיות במקום הפקרתן, וכן דרכים למימון המשבר השמות את יעד הביטחון הכלכלי לפני יעד הגירעון. אלו אלטרנטיבות מקיפות ושימויות למדיניות הנוכחית שמפקירה רבים מאחור.

2. להאריך מיידיית את משך קבלת דמי האבטלה – מנכ"ל הביטוח הלאומי הזהיר השבוע שעד סוף אוגוסט חצי מיליון ישראלים יישארו ללא דמי אבטלה. המספר העצום הזה לא כולל את העצמאים וגם לא את אוכלוסיית בני ה-67 ומעלה שמענק האבטלה שלהם יסתיים השבוע. **ועדת העבודה והרווחה של הכנסת תדון ביום שני (10:00) בהוראת השעה שקובעת את תנאי מענק ההסתגלות לבני 67 ומעלה.** לקראת הדיון כדאי להכיר את הנתונים המפורטים שהכנו **בדף המידע הזה** בנוגע לשיעורי העוני הגבוהים בקרב קשישים ולדלות מערך הקצבאות הקיים, ואת **הסקירה שכתבנו** שחושפת עד כמה דמי האבטלה בישראל שמהווים היום פרנסה יחידה לכמעט מיליון מובטלים קמציניים ביחס למקובל בעולם. לכל אלה יש אלטרנטיבה.

3. החזירות של פוקס – זה לא באג, זה פיצ'ר – ההכרזה של רשת "פוקס" על חלוקת דיבידנדים של עשרות מיליוני שקלים לבעלי המניות לאחר שקיבלה מענק סיוע על החזרת עובדים מחל"ת, היא תוצאה ישירה של ניצול הפירצה שיצרה מדיניות האוצר. כשהתחלואה עולה וחברות רבות נמצאות במשבר, קיימות אלטרנטיבות למענק מסוג זה שניתן ל"פוקס" שהוא הגרוע שבכל העולמות: להחיל את "המודל הגרמני" שמעניק למעסיקים סבסוד לעידוד תעסוקה כחלופה להוצאה ההמונית לחל"ת או להתנות מענק רטרואקטיבי בעמידה בתנאים ברורים, בראשם איסור על חלוקת דיבידנדים ושמירה על מצבת העובדים. בכל דיון על מדיניות הסיוע לעסקים חשוב להציג ולהציע חלופות אלה, שמאמצות מדינות שונות בהצלחה רבה.

4. רווחי הגז צריכים לממן את המשבר – על רקע הקריאות מבכירי האוצר לצמצום תקציבי, שמנוגדות להגיון ולקונצנזוס הכלכלי בעת הזו, תקיים הוועדה המיוחדת לפיקוח על הקרן לניהול הכנסות המדינה מהיטל על רווחי גז ונפט ביום שלישי (11:00) דיון בהשתתפות שר האנרגיה. זו הזדמנות להזכיר שתמלוגי משאבי הטבע מיועדים לשוב לציבור כמו כל הכספים המופקדים בקרנות ממשלתיות מקבילות. כספים אלה שייכים לכלל הציבור ויש לעשות בהם שימוש כחלק מהצעדים להרחבת התמיכה הממשלתית בתקופת משבר כמו זו. **בנייר** שכתב יובל אופק-שני, עמית מחקר בקרן, מפורטים צעדים נוספים.

5. יש אלטרנטיבה לסיפוח – יום רביעי הוא תאריך היעד להצגת מתווה הסיפוח. דבר אחד בטוח – כל סיפוח, בכל היקף וצורה, מסכן את ישראל מבחינה ביטחונית, מדינית, מוסרית וכלכלית. מי שמתנגד לצעד ההרסני הזה צריך להציע פתרונות חלופיים שאפשר להתחיל ליישם כבר עכשיו, וביניהם צעדים להפחתת השליטה הלא ביטחונית בגדה, הדגשת זמניות השליטה בשטחי C והקמת מנהלת פינוי כהכנה לצעדים עתידיים – כפי שמפורט **בתכנית** שכתב מיכאל מנקין, עמית מחקר בקרן.

עומדים לרשותכם להרחבה ולעבודה משותפת,

רמי הוד, מנכ"ל המרכז הרעיוני

טל אלוביץ', מנהל תחום ממשל

ליצירת קשר ולפרטים נוספים: <http://www.berl.org.il/> | gov.kerenberl@gmail.com | 054-5531518